

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Karmøy kommune - Åkra ungdomsskole

A Skolens arbeid med elevenes utbytte av
opplæringen

B Forvaltningskompetanse – avgjørelser om
særskilt tilrettelegging

Innhold

1. Om tilsynet med Karmøy kommune – Åkra ungdomsskole	5
1.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler	5
1.2 Tema for tilsynet, del A	5
1.3 Tema for tilsynet, del B	5
1.4 Om gjennomføringen av tilsynet	5
A Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.....	6
2. Skolens arbeid med opplæringen i fag	7
2.1 Rettslige krav	7
2.2 Fylkesmannens undersøkelser	9
2.3 Fylkesmannens vurderinger	9
2.4 Fylkesmannens konklusjon	11
3. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	12
3.1 Rettslige krav	12
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	13
3.3 Fylkesmannens vurderinger	14
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
4. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	14
4.1 Rettslige krav	14
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	15
4.3 Fylkesmannens vurderinger	15
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	16
5. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	16
5.1 Rettslige krav	16
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	17
5.3 Fylkesmannens vurderinger	17
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	17
B Forvaltningskompetanse - avgjørelser om særskilt tilrettelegging	17
6. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak	18
6.1 Rettslige krav	18
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	19
6.3 Fylkesmannens vurderinger	19

6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	21
7. Enkeltvedtak om spesialundervisning	21
7.1 Rettslige krav	21
7.2 Fylkesmannens undersøkelser	22
7.3 Fylkesmannens vurderinger.....	22
7.4 Fylkesmannens konklusjon.....	23
8. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring	24
8.1 Rettslig krav.....	24
8.2 Fylkesmannens undersøkelser	25
8.3 Fylkesmannens vurderinger.....	25
8.4 Fylkesmannens konklusjon.....	25
9. Frist for retting av lovbrudd	26
10. Kommunens frist til å rette	28
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	29

Innledning

Fylkesmannen åpnet 20.05.14 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og skolens forvaltningskompetanse, avgjørelser om særskilt tilrettelegging ved Åkra ungdomsskole i Karmøy kommune.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse (som denne rapporten omhandler) og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterie¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

Tilsynet har avdekket lovbrudd. Den foreløpige tilsynsrapporten gav et forhåndsvarsel om at Fylkesmannen kan vedta å pålegge kommunen retting av lovbrudd, jf. forvaltningsloven § 16. I endelig tilsynsrapport får Karmøy kommune rimelig frist til å rette lovbruddene for vi eventuelt vedtar pålegg om retting. Fristen er 1. juni 2015. Dersom lovbrudd ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Karmøy kommune hadde anledning til å kommentere den foreløpige tilsynsrapporten, jf. forvaltningsloven § 16, med frist 14.01.15. På grunn av sykdom fikk kommunen utsatt frist til 23.01.15. Oppvekst- og kultursjefen i Karmøy kommune har ingen kommentarer til den foreløpige rapporten til Åkra ungdomsskole.

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/Tilsyn/Tilsyn/Rettleiingsmaterieill-for-felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/>

1. Om tilsynet med Karmøy kommune – Åkra ungdomsskole

1.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd og kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn, jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som lovbrudd, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

1.2 Tema for tilsynet, del A

Den ene delen av tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

1.3 Tema for tilsynet, del B

Denne delen er knyttet til skolens forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen. Særskilt tilrettelegging for elever innebærer avvik fra ordinært opplæringstilbud og er enkeltvedtak etter loven.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak
- Enkeltvedtak om spesialundervisning
- Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

Det overordnede formålet med det nasjonale tilsynet er å bidra til at elever får et godt utbytte av opplæringen. For å sikre at dette gjelder for alle elever, er elever med behov for særskilt tilrettelegging gitt egne rettigheter i opplæringsloven.

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen

- sikrer elevens rettssikkerhet gjennom å involvere elever og foreldre i vurderingene før skolen tar avgjørelser om avvik fra ordinært opplæringstilbud
- følger reglene for innhold i enkeltvedtak
- sørger for å vurdere og kartlegge elevens behov på en faglig forsvarlig måte
- fatter vedtak som gir gode føringer for å tilrettelegge innholdet i opplæringen

Manglende forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen kan medføre at elevene ikke får ivaretatt sine rettigheter. Det kan også medføre at avgjørelsene ikke gir gode faglige føringer for innholdet i opplæringen. Elevene står da i fare for å få en opplæring som ikke gir et forsvarlig utbytte.

Det er bare utvalgte deler av saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak som kontrolleres i tilsynet. Opplæringsloven og forskrift til loven har også krav som gjelder spesialundervisning, punktskriftoplæring og særskilt språkopplæring som ikke er inkludert i dette tilsynet.

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Karmøy kommune ble åpnet gjennom brev 20.05.14. Kommunen er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

Egenvurdering

Dokumentasjonen skolen har sendt inn er hovedsakelig valgt ut for å underbygge lærernes og rektors svar i egenvurderingsskjemaene. Formålet med egenvurderingsskjema er blant annet å sette i gang endringsprosesser på skolen og hos skoleeier på de områdene der egenvurderingen konkluderer med manglende regelverksetterlevelse. Egenvurderingen er med det også ment å ha en kompetansehevende funksjon. Når egenvurderingsskjema etter dette blir omtalt i tilsynsrapporten, benytter Fylkesmannen kortformen EVS.

Innholdet i EVS er knyttet opp til temaet for tilsynet. Lærerne og rektor har svart «ja» eller «nei» på spørsmål som er stilt i EVS. Svarene måtte underbygges med skriftlig dokumentasjon. Dokumentene som disse viste til, er dokumentasjon Fylkesmannen har vurdert i tilsynet (se vedlegg 1).

Spørreskjema

Dette tilsynet legger stor vekt på underveisvurdering. Derfor har det vært viktig å høre elevenes meninger om dette temaet. Fylkesmannen valgte å benytte et spørreskjema med 8 spørsmål der elevene skulle krysse av for «ja» eller «nei». De tre klassene som var involvert i

tilsynet, ble invitert til å svare på spørsmålene. Fylkesmannen presiserte at spørreundersøkelsen var frivillig. Svarprosenten var nærmere 100 %.

Gangen i tilsynet

06.03.14	Veiledning
20.05.14	Åpning av tilsyn
18.09.14	Frist for å sende inn egenvurderingsskjema og dokumentasjon
27.10.14	Åpningsmøte
28.10.14	Intervju Åkra ungdomsskole
08.12.14	Foreløpig tilsynsrapport
10.12.14	Sluttmøte
14.01.15	Frist for å gi merknader til varsel og foreløpig rapport, ny frist 23.01.15
20.02.15	Endelig tilsynsrapport

A Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

2. Skolens arbeid med opplæringen i fag

2.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring, hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse, og hva som er grunnlaget for vurderingen.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen, hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, og hva som er grunnlaget for denne vurderingen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer en prestasjon. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Kravet til at dette skal være kjent, innebærer noe mer enn at informasjonen er tilgjengelig for elevene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget/på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. Opplæringsloven § 5-5 hjemler at en elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal da fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). I slike tilfeller må skolen sikre at elevens opplæring dekker de individuelle målene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/kommunen gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en implementert rutine som sikrer at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringsplanen (klassens) planer.

Reglene om innhold i opplæringen gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring i klassen. Skolen må ha en skriftlig fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den

ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

2.2 Fylkesmannens undersøkelser

Rektor, spespedansvarlig og faglærerne i norsk, naturfag og kroppsøving har fylt ut EVS der de begrunner hvorfor de mener at de oppfyller, eventuelt ikke oppfyller, kravene til opplæring og elevvurdering gjennom vedlagt dokumentasjon. Disse, sammen med elevundersøkelsen, elevintervjuene, plandokument, rutiner og intervju, danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner. Skolen har også lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak og individuelle opplæringsplaner for to elever. Det foreligger ett vedtak om særskilt språkopplæring.

2.3 Fylkesmannens vurderinger

Åkra ungdomsskole har lagt fram årsplaner i fagene norsk, kroppsøving og matematikk. Fagplanene tar utgangspunkt i kompetansemålene i faget for så å bli konkretisert i læringsmål for periodene. Årsplanene beskriver også hvordan elevene skal vurderes etter hvert læringsmål. Skolen har også en rutine der lærerne må levere inn halvårsplaner til skoleledelsen.

Fylkesmannen skal vurdere om rektor sikrer at kompetansemålene ligger til grunn for valg av innholdet i fagplanene. De nasjonale læreplanene skal forankres, videreutvikles og tilpasses i lokale planer som læringsmål, arbeidsplaner, ukeplaner, årsplaner o.l. De lokale planene skal bygge på nasjonale kompetansemål og fremme det som eleven i følge kompetansemålene, skal mestre. Etter vår oppfatning viser dokumentene, sammen med svar i EVS og intervju, at rektor sikrer at undervisningspersonalet utarbeider fagplaner og at disse er knyttet til kompetansemål. Arbeidet med å lage fagplaner blir gjort i fellestid, og planene blir sendt til rektor for godkjenning. Rektor har sendt inn en oversikt over møter i skolens fellestid der det kommer fram at arbeid med fagplaner, vurderingskriterier og rutiner er tema på flere av møtene denne høsten. I intervjuet kommer det fram at rektor har planer om å kvalitetssikre kompetansemålene i årsplanene og gi tilbakemelding til lærerne på disse. EVS og intervju viser til at planene blir utarbeidet i fagseksjonene og at de blir sendt inn til rektor. I intervju sier rektor at det ikke er utarbeidet en rutine som sikrer at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet. Skolen har en implementert rutine som sikrer at planene blir sendt inn, men rutinen sikrer ikke at planene blir kvalitetssjekket tilstrekkelig til å sikre at alle mål i LK06 blir dekket. I gjennomgang av dokumentasjonen har Fylkesmannen funnet at en faglærerrapport viser til 22 av 35 kompetansemål i faget. Hensikten med en slik rapport er å vise hva elevene har vært gjennom på hele hovedtrinnet, og den skal dekke alle kompetansemålene. I tillegg inneholder to av halvårsplanene noen «kompetansemål» som ikke er hentet fra LK06. Fylkesmannen vurderer at rektor ikke sikrer at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet.

Gjennom EVS kommer det også fram at rektor sikrer at opplæringen dekker individuelle opplæringsmål i IOP. Skolen har en skriftlig rutine som sikrer at alle IOP-er blir levert inn og kontrollert. Intervju og EVS bekrefter denne rutinen, og det kommer fram at IOP-er som ikke

dekker målene blir sendt tilbake til lærerne. Fylkesmannen vurderer at rektor sikrer at opplæringen til elever med IOP dekker de individuelle opplæringsmålene. I tillegg blir det utarbeidet årsrapporter som rektor får til gjennomlesning.

Arbeidsplaner, EVS og intervju viser at elevene er kjent med at det er mål knyttet til opplæringen og at undervisningspersonalet har en praksis med å tydeliggjøre læringsmålet i faget. Dette gjøres ved at en opplæringsøkt starter med å presentere læringsmålet for elevene. Presentasjonen blir gjort muntlig eller skriftlig på tavla eller på ark. I tillegg blir det også lagt ut informasjon om opplæringsmålene på skolens hjemmeside.

Elevundersøkelsen viser at elevene er kjent med at undervisningen har mål, de vet hva faglærer legger vekt på i vurderingen, og på den måten hva som er vurderingsgrunnlaget. Gjennom dokumentasjon og intervju får Fylkesmannen bekreftet at elevene får informasjon om hvilke kompetansemål som opplæringen undervis i skoleåret er knyttet opp mot, men i intervju kommer det fram at rektor ikke har tilgang til alle lærernes arbeidsplaner i fagene. At alle fagplanene ikke er innsendt, gjør at rektor ikke vil være i stand til å sikre at alle elevenes rett til å kjenne til mål for opplæringen blir ivaretatt. Fylkesmannen vurderer derfor at rektor ikke sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen.

I tillegg til at elevene skal bli presentert og forklart hva som er målet for opplæringen, skal de også vite hva som blir vektlagt i vurderingen av deres kompetanse og hva som er grunnlaget for den vurderingen de får. Dette kravet innebærer at det faglærer legger vekt på skal være basert på kjente vurderingskriterium som kan utledes av kompetansemålene. Elevsvarene viser at flertallet av elevene svarer «ja» på at de får vite hva læreren legger vekt på når læreren skal vurdere arbeidet. Fylkesmannen viser til at det er et krav at målene skal være relatert til kompetansemålene. Dette innebærer at det faglærer legger vekt på skal være basert på kjente vurderingskriterium om kan utledes av kompetansemålene. Fylkesmannen peker på at når det ikke alltid er mulig å finne igjen kompetansemålene bak målet for den enkelte opplæringsøkten/perioden, vil heller ikke vurderingskriteriene fullt ut være knyttet til mål fra læreplanen. Dokumentasjon viser at det i noen av fagene brukes kriterier som har en generell vurderingsform, uavhengig av hvilke mål en prøver, for eksempel *Arbeidsinnsats i perioden både heime og på skulen, muntlig aktivitet i timane, arbeidsboka...* Etter Fylkesmannens vurdering ivaretar ikke Åkra ungdomsskole elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurderinger av elevens kompetanse og hva som er grunnlaget for vurderingen.

Åkra ungdomsskole har lagt fram to individuelle opplæringsplaner for tilsynet. Dokumentasjon i tilsynet viser at kommunen har utarbeidet en felles rutine for alle skolene: *Retningslinjer for saksbehandling vedr. spesialundervisning for skolene i Karmøy kommune*. Dokumentet beskriver prosedyrer knyttet til tilmelding til PPT, enkeltvedtak om spesialundervisning, utforming av IOP og rapport om spesialundervisning. I dokumentet står det at det skal utarbeides *IOP med klare kompetansemål/læringsmål som er i samsvar med enkeltvedtaket*. Intervju og EVS bekrefter at det alltid blir utarbeidet IOP for elever som har fått vedtak om spesialundervisning. Kommunen har også utarbeidet en *Veileder til IOP og rapport om spesialundervisning i Karmøy kommune*. Her står det at IOP-en skal utarbeides så

snart som mulig etter at der er truffet enkeltvedtak om rett til spesialundervisning. Det er spespedlærer som utarbeidet de individuelle opplæringsplanene som blir levert til rektor for kontroll.

Av de rettslige kravene går det fram at innholdet i IOP skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen. I de sakene Fylkesmannen har mottatt, kommer det fram at IOP- ene er i samsvar med vedtaket og er gjeldende for skoleåret. IOP-ene beskriver hvilke kompetansemål eleven skal jobbe mot i de fagene som er beskrevet i vedtaket. Fylkesmannen vurderer at Åkra ungdomsskole har en implementert rutine som sikrer at det blir utarbeidet IOP for elever med rett til spesialundervisning og at disse samsvarer med vedtaket om spesialundervisning.

Det er et rettslig krav at skolen må ha en implementert rutine som sikrer at IOP blir samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen. Rektor viser til at det er utarbeidet en rutine for å sikre at tilbudet om spesialundervisning sees i sammenheng med den ordinære opplæringen, men at denne rutinen ikke er implementert ennå. Intervju bekrefter at lærerne ikke er kjent med denne rutinen.

2.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer

- at opplæringen til elever med IOP dekker de individuelle opplæringsmålene
- sikrer at avvik fra kompetansemål i læreplanverket kommer tydelig fram i enkeltvedtaket
- ikke fullt ut at undervisningspersonalet knytter innholdet i opplæringen til kompetansemål i fag og at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet
- ikke at opplæringsmålene er relatert til kompetansemålene i læreplanen
- ikke at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen
- ikke elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurderinger av kompetanse, og hva som er grunnlaget for vurderingen

Åkra ungdomsskole

- utarbeidet årlig IOP for elever som har rett til spesialundervisning
- sikrer at IOP samsvarer med vedtaket om spesialundervisning
- utarbeider egne mål for opplæringen der denne avviker fra kompetansemålene i læreplanverket
- har ikke en implementert rutine som sikrer at IOP er samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen

3. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og veiledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at det i halvårsvurderingen gis informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen og gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Det er ikke satt krav til hvilken form vurderingen skal ha. Vurderingen kan derfor både være skriftlig og muntlig. Fra og med 8. årstrinn og i videregående opplæring skal elevene få vurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet.

Fra 8. årstrinn og i videregående skole skal elevene i tillegg ha halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden, og på slutten av året dersom faget ikke blir avsluttet.

Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for at halvårsvurderinger gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er som nevnt under punkt 2.2.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Arbeidsplanene som elevene får tilgang til i de ulike fagene tar utgangspunkt i kompetansemålene. Elevene får kjennskap til kompetansemålene og konkretiserte læringsmål som er basert på disse, både i arbeidsplanene og underveis i skoleåret. I noen tilfeller er ikke kompetansemålene gjengitt nøyaktig i arbeidsplanene, mens noen kompetansemål blir nevnt under overskriften som informerer elevene om vurdering i faget. Fylkesmannen konkluderer likevel med at elevene får tilstrekkelig informasjon om kompetansemålene fordi både intervju og elevsvar viser at elevene får jevnlig informasjon om hvordan de ligger an i faget basert på kompetansemålene. Fylkesmannen er av den oppfatning at lærerne formidler til elevene hva de legger vekt på i vurderingen, at de gir informasjon og veiledning både om kompetansen eleven har, og hva eleven må gjøre for å øke kompetansen sin. Ut fra dokumentasjon og intervjuer kommer det likevel fram at vurderingskriteriene som oppgis til elevene ikke alltid er forankret i kompetansemålene i læreplanen. Vi ser også at tilbakemeldingen til elevene ofte omhandler kompetanse som ligger på siden av hva læreplanene sier at elevene skal kunne. Vi viser for øvrig til kap. 2.3.

Elevene skal involveres i eget læringsarbeid og skal kunne vurdere egen kompetanse i faget. Intervju og elevsvar viser at skolen har en jobb å gjøre med å trekke elevene inn i dette arbeidet. Elevene skal kunne gjennomføre en egenvurdering av kompetansen sin knyttet til kompetansemålene i læreplanen, etter vurderingskriterier som er basert på disse.

Gjennom intervjuer får vi vite at det blir gitt halvårsvurdering med karakter ved avslutningen av hvert semester. Skolen har nylig utarbeidet en skriftlig rutine for halvårsvurdering, men den er ikke tatt i bruk av lærerne. Elever som har IOP, får en årlig rapport som forteller hvordan eleven ligger an når det gjelder målene som var satt og om veien videre. Skolen viser til Karmøy kommunes veileder til hvordan man skal jobbe med IOP og rapport om spesialundervisning, og til konkrete eksempler på utfylt IOP og årsrapport.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

- Lærerne veileder elevene i hvilke kompetansemål opplæringen er knyttet til
- Lærerne veileder ikke alltid elevene i hva det blir lagt vekt på i vurderingen i fag
- Lærerne gir ikke alltid elevene tilbakemelding på hva de mestrer i fagene
- Lærerne veileder ikke alltid elevene i hva de må gjøre for å øke kompetansen sin i fagene
- Lærerne sørger ikke alltid for å involvere elevene i sitt eget læringsarbeid
- Skolen har ikke en implementert rutine for halvårsvurdering der det blir gitt informasjon om eleven sin kompetanse eller veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget
- Skolen har en implementert rutine som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en

4. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte for å vurdere systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut

tiltak innenfor det ordinære opplæringsstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være skriftliggjort og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha implementert rutine for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringsstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere og melde behov for spesialundervisning.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Svar på spørsmålene knyttet til dette hovedområdet er hentet fra innsendt dokumentasjon, EVS og intervju.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Det sentrale her er om skolen har et forsvarlig grunnlag for å vurdere alle elevenes utbytte av opplæringen. Skolen har lagt fram en skriftlig rutine for å sikre at lærerne systematisk vurderer at alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Rutinen beskriver hvilke kartleggingsmateriell som skal brukes i klassene og som dekker noen av fagene. Rutinen beskriver også hvem som har ansvar for hva, og hvilke tiltak som skal settes i verk for elever som er på/under «kritisk grense». Denne rutinen er datert 17.09.14, altså nylig laget og ikke kjent og brukt i skolen. Dette bekrefter også intervjuene. Det kom ellers fram i intervju at skolen bruker «SOL», et verktøy som systematisk observerer elevenes leseferdigheter. Fylkesmannen vurderer derfor at Åkra ungdomsskole har en skriftlig rutine som sikrer at lærerne systematisk vurderer at alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, men at den ikke er implementert.

Skolen skal ha en implementert rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. På bakgrunn av denne vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring. Karmøy kommune har utarbeidet en rutine (prosedyre) før eventuell tilmelding til PPT. Rutinen skal brukes når skolen eller foreldre er bekymret for en elevs læring og/eller utvikling. I rutinen er et av de første punktene at skolen skal ha et drøftingsmøte der kontaktlærer, spespedansvarlig og rektor drøfter hvilke tiltak som kan iverksettes på bakgrunn av observasjon og kartlegging. Et av tiltakene som skal diskuteres, er knyttet til den ordinære undervisningen, blant annet arbeidsmåter, mål, innhold og rammefaktorer. I et senere punkt i

prosedyren beskrives et nytt drøftingsmøte der effekten av tiltakene blir vurdert og nye/videre tiltak blir satt i verk. I intervjuene kom det fram at skolen var rask til å sette i gang tiltak i klassen for å vurdere hvordan elevens læringsutbytte kunne bli større. Lærerne har en lav terskel for å ta kontakt med spespedansvarlig og be om hjelp når lærerne er bekymret for elevens faglige prestasjoner. Tiltak som samtaler med lærerne, videre testing, og vurdering av arbeidsmåter og undervisningsmetode ble nevnt. Skolen har også lagt fram en liste over kartleggingsmateriell som kan brukes før tilmelding til PPT. Fylkesmannen vurderer at Åkra ungdomsskole har en skriftlig rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert. Intervju bekrefter at rutinen er implementert.

Det er et rettslig krav at skolen må ha en implementert rutine for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning, og sikre at lærerne melder behov til rektor. EVS og intervju bekrefter at skolen ikke har en rutine for dette, men at dette er praksis på skolen og at informasjonen gis muntlig til nye lærere av spespedansvarlig.

Fylkesmannen vurderer derfor at Åkra ungdomsskole ikke har en skriftlig rutine for å melde fra om behov for spesialundervisning.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

- Åkra ungdomsskole har en skriftlig rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert.
- Åkra ungdomsskole har ikke en skriftlig og implementert rutine som sikrer at lærerne systematisk vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.
- Åkra ungdomsskole har ikke en skriftlig rutine som sikrer at lærerne melder fra om behov for spesialundervisning.

5. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må implementert rutine sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnsopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Kommunen har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om

eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskerferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannen bygger sine vurderinger og konklusjoner på den dokumentasjonen som skolen har sendt inn, og på intervju med skolens ansatte og elever.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

Det er et krav at skolen skal ha en implementert rutine for kartlegging av norskkunnskapene til minoritetsspråklige elever før det fattes vedtak om særskilt språkopplæring, og elever som får særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskkunnskaper underveis i opplæringen.

Karmøy kommune har utarbeidet en «*Retningslinje for saksbehandling i Karmøy kommune*» som gjelder som «*prosedyre for søknad om ressurser til særskilt språkopplæring og tildeling av ressurser*». Den inneholder imidlertid ingen rutine som sikrer kartlegging. I «*Årshjul for tospråklige lærere i Karmøy kommune*» er det en rutine for kartlegging av elever med tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring ved oppstart og «underveis i opplæringsløpet» (uten at dette spesifiseres nærmere). Denne gjelder imidlertid ikke for elever som bare mottar særskilt norskopplæring. Intervju tyder på at skolen kartlegger minoritetsspråklige elevers norskkompetanse rimelig jevnlig, men det er ikke laget rutine for når og hvor ofte dette skal gjøres. Skolen har lagt ved Udirs kartleggingsmaterieell, men ingen eksempler på konkret utfylte kartlegginger. Imidlertid har skolen lagt ved to utfylte Individuelt tilpassa plan (ITP) der det går fram hvilket nivå eleven er på, og hva det skal jobbes med kommende år. Fylkesmannen legger derfor til grunn at skolen ikke har en implementert rutine for kartlegging av minoritetsspråklige elevers norskkompetanse før det fattes vedtak eller underveis i opplæringen.

For elever med behov for særskilt norskopplæring, skal skolen ha en implementert rutine som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring. Selv om det vedlagte vedtaket bare gjelder særskilt norskopplæring, tyder intervju på at det vurderes om eleven har behov for tospråklig fagopplæring i tillegg til særskilt norskopplæring. Kommunens retningslinje som er nevnt i forrige avsnitt, og *årshjul for tospråklige lærere i Karmøy kommune*, tyder også på at dette vurderes, jf. pkt. 5 i retningslinjen. Intervju viser samtidig at ingen får tildelt morsmålsopplæring på ungdomsskolen. Skolen har med andre ord en implementert rutine som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for tospråklig fagopplæring, men ikke morsmålsopplæring.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

- Åkra ungdomsskole har ingen implementert rutine som sikrer at elevens norskkompetanse blir kartlagt før det fattes vedtak om særskilt språkopplæring
- Skolen har ikke dokumentert at elever som får særskilt språkopplæring, kartlegges jevnlig underveis i opplæringen
- Skolen har en implementert rutine som sikrer at det blir vurdert om eleven i tillegg har behov for tospråklig fagopplæring, men ikke morsmålsopplæring

B Forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging

6. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene som gjelder generelt for saksbehandling av enkeltvedtak. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til.

Elever og foreldre skal varsles før det fattes enkeltvedtak om avvik fra ordinært opplæringstilbud.

Dersom foreldre eller elever ikke allerede har uttalt seg i saken, skal de varsles før skolen gjør et vedtak. De skal ha anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, jf. forvaltningsloven § 16. Skolen skal gi forhåndsvarslet skriftlig.

Varslet til foreldre gjelder for elever under 18 år. Når eleven er over 15 år, skal skolen varsle eleven selv om eleven er representert av foreldre. Skolen kan la være å varsle dersom eleven eller foreldre har

- søkt eller bedt om vedtaket
- hatt anledning til å gi sine synspunkter i saken
- fått kjennskap på annen måte til at skolen skal gjøre et vedtak og har hatt rimelig tid til å uttale seg

Forhåndsvarslet skal gjøre rede for hva saken gjelder, og gi opplysninger om hvilke bestemmelser vedtaket bygger på, og hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.

Forhåndsvarslet skal inneholde det som er nødvendig for at elever og foreldre kan ivareta sine interesser på en forsvarlig måte, jf. forvaltningsloven § 16. Varslet må derfor inneholde de faktiske forholdene: Hva det varslende vedtaket vil innebære for eleven, hvilke type avvik fra ordinær opplæring det dreier seg om og hvilke forhold som er grunnlaget for vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde begrunnelse for vedtaket med henvisning til hjemmelen, faktiske forhold som er lagt til grunn, og hvilke hensyn som er vektlagt.

Eleven eller foreldrene har rett til å klage på enkeltvedtaket. For å gi eleven eller foreldrene en reell mulighet til å argumentere for sitt syn, må vedtaket være skriftlig og begrunnet, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 27. Begrunnelsen skal vise til de regler og faktiske forhold vedtaket bygger på, og hvilke hensyn skolen har lagt mest vekt på, jf. forvaltningsloven § 25. Skolen trenger ikke å begrunne vedtaket dersom vedtaket innvilger en søknad, og skolen ikke har grunn til å tro at elevene og foreldrene vil være misfornøyd med vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte ved klage.

Det er et krav at brevet med enkeltvedtaket skal opplyse om de formelle forhold som gjelder dersom eleven eller foreldrene vil klage, jf. forvaltningsloven § 27. Nærmere regler for saksbehandling ved klage går frem av forvaltningsloven § 27-32. Skolen må opplyse om at klagefristen er tre uker fra eleven eller foreldrene fikk vedtaket, at klagen skal sendes til skolen, og hvem som er klageinstans. Klageinstans ved de ulike aktuelle typer enkeltvedtak går frem av opplæringsloven § 15-2.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Foreldrene og elevene har rett til å gjøre seg kjent med dokumentene som inngår i saken, jf. forvaltningsloven § 27. Brevet om enkeltvedtaket skal informere om denne retten. I noen tilfeller har skolen grunn til å gjøre unntak fra innsynsretten. Nærmere om innsynsretten og unntak fra innsyn går frem av forvaltningsloven §§ 18 og 19.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Åkra ungdomsskole har lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak om spesialundervisning, individuelle opplæringsplaner for to elever, og vedtak om særskilt språkopplæring for en elev. Disse, sammen med plandokumenter, rutiner og intervju danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Slik det går fram av de rettslige kravene, skal elever og foreldre varsles før det blir fattet vedtak som avviker fra det ordinære opplæringstilbudet. For Åkra ungdomsskole sin del gjelder dette varsling av enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 5-1 i opplæringsloven, og varsling av enkeltvedtak om særskilt språkopplæring etter § 2-8 i opplæringsloven. Skolen har lagt fram *Retningslinjer for saksbehandling vedr. spesialundervisning for skolene i Karmøy kommune*. Dette dokumentet beskriver de ulike tiltakene skolen skal gjøre i forbindelse med tilmelding til PPT. Et av tiltakene omhandler innhenting av samtykke fra foresatte om at det fattes enkeltvedtak om spesialundervisning. Dokumentet *Prosedyre før eventuell tilmelding til PPT* beskriver også et tett samarbeid med foresatte i prosessen før tilmelding til PPT. Skolen har også sendt med en mal på *Forhåndsvarsel om vedtak*. Etter Fylkesmannens vurdering sikrer Åkra ungdomsskole at foresatte kjenner til at skolen vil fatte et enkeltvedtak, og at de har fått rimelig tid til å uttale seg.

Skolens mal på forhåndsvarsel sikrer at foresatte får informasjon om hva saken gjelder, hvilke bestemmelser vedtaket bygger på og hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlag for vedtaket. Det er også satt en frist til å uttale seg før det blir fattet vedtak. Etter Fylkesmannens vurdering sikrer skolen at foresatte på forhånd kjenner tilstrekkelig til at det blir fattet enkeltvedtak om spesialundervisning og det gis også anledning til å uttale seg.

Karmøy kommune har en egen rutine for behandling av saker om særskilt språkopplæring som heter *Retningslinjer for saksbehandling i Karmøy kommune*. Denne gjelder *prosedyre for søknad om ressurser til særskilt språkopplæring og tildeling av ressurser*. Under pkt. 3 går det fram at rektor på hver skole er ansvarlig for å sikre at foresatte samtykker til påmelding til morsmålsopplæring/tospråklig fagopplæring. Det er uklart om dette også skal gjelde for de som skal ha særskilt norskopplæring. Vedtakene inneholder ingenting om dette, men malen for Individuell Tilpasset Plan (ITP) har en egen rubrikk der lærerne som signerer denne skal krysse av om foreldrene er informert. I de to vedlagte ITP er det krysset av for at foreldrene er informert. Kommunen har også utarbeidet en generell mal for varsling av vedtak, jf. forvaltningsloven § 16. Fylkesmannen legger derfor til grunn at foresatte får et forhåndsvarsel som gjør rede for hva saken gjelder, og gir opplysninger om hvilke bestemmelser vedtaket bygger på og hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.

Det går fram av de rettslige kravene at et enkeltvedtak skal inneholde begrunnelse for vedtaket ved å vise til hjemmelen. I de vedtakene som er framlagt for tilsynet, blir det vist til hjemmelen for vedtaket etter § 5-1 i opplæringsloven, og paragrafen er også sitert. I vedtaket om særskilt språkopplæring er bare deler av § 2-8 sitert.

Det er også et lovkrav at enkeltvedtaket skal inneholde de faktiske forholdene som er lagt til grunn, og det skal vise hvilke hensyn som er vektlagt. Ved enkeltvedtak om spesialundervisning kan det, dersom den sakkyndige vurderingen er klar, være tilstrekkelig å vise til denne. For at dette kravet skal være oppfylt, må sakkyndig vurdering tilfredsstillende innholdsmessige kravene i opplæringsloven § 5-3 første og andre ledd. Alle vedtakene skolen har lagt fram for tilsynet viser til sakkyndig vurdering og Fylkesmannen vurderer derfor at Åkra ungdomsskole har grunnlagt enkeltvedtakene om spesialundervisning.

Når det gjelder særskilt språkopplæring, inneholder vedtaksmalen et eget pkt. for begrunnelse og en henvisning til forvaltningsloven § 25. I det vedlagte vedtaket har skolen vist til at *eleven er på nivå 3 i Læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter, og den særskilte norskopplæringen vil bli gitt etter særskilt tilpassning innenfor den ordinære læreplanen i norsk i 9.klasse*. Fylkesmannen mener dette ikke er en tilfredsstillende begrunnelse, og at en begrunnelse først og fremst må beskrive hva elevens kompetanse er og hva han/hun har behov for på bakgrunn av den kartleggingen som er gjort. I dette tilfellet viser begrunnelsen bare hva slags opplæring som nå skal gis. Fylkesmannen legger derfor til grunn at vedtak om særskilt språkopplæring ikke inneholder begrunnelser som tilfredsstillende oppfyller kravet i forvaltningsloven § 25.

Det er et rettslig krav at enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte ved klage. Vedtakene som skolen har lagt fram for tilsynet, både de som gjelder spesialundervisning og for særskilt språkopplæring, inneholder dette. Enkeltvedtakene inneholder også informasjon om retten til å se saksdokumentene.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

- Åkra ungdomsskole tilfredsstillter kravet i forvaltningsloven § 16 om forhåndsvarsling av vedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring
- Åkra ungdomsskole begrunner enkeltvedtak om spesialundervisning, men mangler tilfredsstillende begrunnelse for vedtak om særskilt språkopplæring
- Åkra ungdomsskole informerer om anledning til å klage, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte ved klage på enkeltvedtakene.
- Åkra ungdomsskole informerer om retten til å se saksdokumentene i enkeltvedtaket.

7. Enkeltvedtak om spesialundervisning

7.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Foreldre / elever over 15 år skal gi samtykke før det settes i gang utredning av behovet for spesialundervisning.

Skolen må hente inn samtykke fra foreldrene til elever under 15 år, før PPT foretar sakkyndig vurdering av behovet for spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4. Elever som har fylt 15 år, skal selv gi samtykke i saker om spesialundervisning og om at foreldre skal orienteres (forutsatt at de er samtykkekompetente). Dersom foreldrene/eleven selv har bedt om spesialundervisning, ligger samtykket implisitt i søknaden.

Foreldrene/eleven skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtaket fattes.

Foreldrene har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen og til å uttale seg før skolen fatter et enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen kan gi begrensinger i denne retten, jf. forvaltningsloven § 19 og reglene om taushetsplikt. Skolen og PPT har ansvar for at samarbeidet med eleven og foreldrene blir ivaretatt på en god måte på de ulike trinnene i prosessen. Foreldrene må få se den sakkyndige vurderingen og få rimelig tid til å uttale seg om innholdet.

Elever som etter sakkyndig vurdering har behov for spesialundervisning, skal ha et enkeltvedtak.

Etter den sakkyndige vurderingen må skolen fatte et vedtak. Dette gjelder både dersom skolen innvilger spesialundervisning og dersom skolen ikke innvilger dette. Kravet om enkeltvedtak gjelder både når PPT anbefalte spesialundervisning og når de ikke anbefalte dette. En avgjørelse om spesialundervisning gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Avvik fra en sakkyndig vurdering skal begrunnes i enkeltvedtaket.

Dersom skolens vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må skolen begrunne dette. Begrunnelsen skal vise hvorfor eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller elevens rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolen må få klart frem hva avviket består i, og hva opplæringstilbudet innebærer for eleven. Begrunnelsen må være slik at foreldrene forstår hvilke vurderinger som ligger til grunn for at skolen ikke følger tilrådingen i den sakkyndige vurderingen.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om hvilke omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hva som gir et forsvarlig opplæringstilbud, ta stilling til innholdet i opplæringen og gjøre rede for andre særlige forhold som er viktig for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolens vedtak om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen. Enkeltvedtaket må vise antall timer med spesialundervisning, hvilke fag og områder spesialundervisningen skal dekke, om det skal være avvik fra LK06, hvordan undervisningen skal organiseres, og hvilken kompetanse personalet skal ha.

7.2 Fylkesmannens undersøkelser

Åkra ungdomsskole har lagt fram sakkyndige vurderinger og vedtak om spesialundervisning for to elever, og individuelle opplæringsplaner for to elever. Disse, sammen med plandokument, rutiner og intervju danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner.

7.3 Fylkesmannens vurderinger

Av de rettslige kravene framgår det at foreldre skal gi samtykke til at det blir satt i gang utredning av behov for spesialundervisning. Det er også et lovkrav at elever over 15 år selv skal gi sitt samtykke i saker som gjelder spesialundervisning. Foreldrene eller eleven skal også gis mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtaket blir fattet. Som vi tidligere har nevnt, har skolen lagt fram *Retningslinjer for saksbehandling vedr. spesialundervisning for skolene i Karmøy kommune*. Her kommer det fram at skolen må innhente samtykke fra foresatte før tilmelding til PPT. Skolen har også lagt fram *Henvissningskjema* som gjelder tilmelding av elever til PPT. Det kommer fram i skjema at foreldrene må skrive under på dette før det blir sent til PPT i kommunen. Etter Fylkesmannens vurdering sikrer dette at foreldrene gir samtykke til at det blir satt i gang utredning av behov for spesialundervisning. Fylkesmannen kan imidlertid ikke se at Åkra ungdomsskole har en rutine som sikrer at elever som er over 15 år gir sitt samtykke.

Det er et rettslig krav at foreldrene/eleven skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtaket fattes. Av EVS går det fram at kopi av sakkyndig vurdering blir sendt til foreldrene før det blir fattet enkeltvedtak. Etter Fylkesmannens vurdering får foreldrene i praksis anledning til å uttale seg om innholdet i denne før det blir fattet vedtak.

Slik det kommer fram av de rettslige kravene over, må skolen fatte vedtak etter at den sakkyndige vurderingen er utarbeidet. Kravet om enkeltvedtak gjelder både når PPT tilrår spesialundervisning, og når de ikke tilrår dette. Vedtakene skolen har lagt fram for tilsynet viser at enkeltvedtak blir fattet etter at sakkyndig vurdering er utarbeidet. I *Retningslinjer for saksbehandling vedr. enkeltvedtak for skolene i Karmøy kommune* står det at *Det skal også fattes enkeltvedtak dersom det konkluderes med at eleven ikke har rett til spesialundervisning.* Fylkesmannen vurderer at Karmøy kommune sikrer at Åkra ungdomsskole fatter vedtak når elever har behov for det, og at det også blir fattet vedtak når elever ikke har rett til spesialundervisning.

Det er et rettslig krav at avvik fra sakkyndig vurdering skal begrunnes i enkeltvedtaket. Fylkesmannen har vurdert de vedtakene som er lagt fram for tilsynet, og vi finner at vedtakene ikke avviker fra sakkyndig vurdering.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om hvilke omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen. I vedtakene som Åkra ungdomsskole har lagt fram for tilsynet bygger på sakkyndig vurdering. Det gis informasjon om omfanget av spesialundervisning der timene er oppgitt både i årstimer og uketimer. De tildelte timene er fordelt på timer til spesialundervisning og timer med miljøarbeider. Vedtakene inneholder også informasjon om innholdet i spesialundervisningen, hvilke fag spesialundervisningen er knyttet til og om eleven har avvik fra kompetansemålene i faget.

Enkeltvedtak om spesialundervisning skal også si noe om hvordan spesialundervisningen skal organiseres og om hvilken kompetanse som er nødvendig i spesialundervisningen. Åkra ungdomsskole har i det ene vedtaket tildelt *142,5 årstimer med lærer til spesialundervisning og 114 årstimer med miljøarbeider.* Etter Fylkesmannens vurdering blir det tatt stilling til kompetansekravet til den som er ansvarlig for spesialundervisningen og organiseringen av spesialundervisningen omtalt.

7.4 Fylkesmannens konklusjon

Åkra ungdomsskole

- sikrer at foreldrene gir samtykke før det blir satt i gang utredning av behovet for spesialundervisning
- sikrer at eleven eller foreldrene får uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før enkeltvedtak blir fattet

- fatter enkeltvedtak når sakkyndig vurdering konkluderer med at eleven ikke har rett til spesialundervisning
- begrunner avvik fra sakkyndig vurdering i enkeltvedtak
- sikrer at enkeltvedtakene er klare og tydelige når det gjelder omfang, innhold og kompetanse.
- sikrer ikke at elever over 15 år gir sitt samtykke til utredning av behovet for spesialundervisning

8. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

8.1 Rettslig krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven disse kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Elever som har rett til særskilt språkopplæring, skal ha et enkeltvedtak.

Elever med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring i skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må sørge for å kartlegge norskferdigheter før skolen vedtar særskilt språkopplæring. En avgjørelse om særskilt språkopplæring gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget av opplæringen, hvilke læreplaner eleven skal følge, organiseringen av opplæringen og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Eleven skal kartlegges før vedtak om særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Kartleggingen vil danne grunnlag for å vurdere behovet for språkopplæring og for å kunne ta stilling til omfanget (antall timer og varighet), for kobling mot ordinær opplæring og eventuelt behovet for tospråklig opplæring i fag eller morsmålsopplæring.

Skoleeier må også ta stilling til hvilken læreplan eleven skal benytte: læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter eller ordinær læreplan i norsk. Skolen skal bruke en egen læreplan for morsmålsopplæring for elever som får slik opplæring.

Organiseringen må gå klart frem av vedtaket. Kommunen kan organisere tilbudet om særskilt språkopplæring i egne grupper for nyankomne elever i inntil to år, jf. opplæringsloven § 2-8. Vedtak kan bare gjøres for ett år om gangen. Det er en forutsetning at skolen vurderer at egne grupper er det beste for eleven. Denne vurderingen må komme frem av vedtaket. I vedtaket kan skolen også gjøre avvik fra læreplanverket.

På bakgrunn av omfang, valg av læreplan og organisering må skolen i vedtaket ta stilling til hvilken kompetanse som kreves av personalet for å gjennomføre opplæringen.

Det skal fattes enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring når eleven overføres til den ordinære opplæringen.

Skolen må kartlegge elever som får særskilt språkopplæring, underveis i opplæringen, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om elevene har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring på skolen. Før skolen overfører eleven til å følge ordinær opplæring, må skolen fatte et enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring. Dette gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

8.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannen bygger sine vurderinger og konklusjoner på den dokumentasjonen som skolen har sendt inn, og intervju med skolens ansatte og elever.

8.3 Fylkesmannens vurderinger

Elever som har rett til særskilt språkopplæring skal ha et enkeltvedtak. Skolen har lagt ved ett enkeltvedtak om særskilt norskopplæring. Det foreligger også en skriftlig rutine om dette (den nevnte kommunale rutinen). Ansatte opplyser at det ikke gis morsmålsopplæring på ungdomsskolen. Fylkesmannen finner det derfor dokumentert at skolen fatter vedtak om særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring, men ikke morsmålsopplæring.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget av opplæringen, hvilke læreplaner eleven skal følge, organiseringen av opplæringen og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen. Det vedlagte vedtaket om særskilt norskopplæring inneholder opplysninger om omfang, organisering og valg av læreplan, men mangler informasjon om kompetansekrav. Skolens mal for vedtak inneholder egne pkt. for omfang, organisering og valg av læreplan. Intervjuer viser også at skolen får føringer for tildeling av timer fra KVOS, og intervju viser ikke at tildelingen av timer vurderes individuelt.

Det skal fattes enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring når eleven overføres til den ordinære opplæringen. Skolen har en mal for slikt vedtak, og dette følger også av pkt. 3.1 i «Retningslinjer for saksbehandling i Karmøy kommune». Ansatte opplyser at slike vedtak blir fattet ved behov. Fylkesmannen legger derfor til grunn at slike vedtak blir fattet.

8.4 Fylkesmannens konklusjon

- Åkra ungdomsskole fatter vedtak om særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring, men fatter ikke vedtak om morsmålsopplæring
- Vedtak inneholder opplysninger om omfang, organisering og valg av læreplan, men mangler opplysninger om kompetansekrav
- Skolen fatter vedtak ved opphør av særskilt språkopplæring

9. Frist for retting av lovbrudd

Fylkesmannen har i kapitlene 2 til og med 8 konstatert lovbrudd. I denne rapporten gis Karmøy kommune frist til å rette lovbrudd, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er 01.06.15. Kommunen må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at det ulovlige forholdet er rettet og en redegjørelse for hvordan lovbruddet er rettet.

Dersom lovbrudd ikke rettes innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Skolens arbeid med opplæring i fag

1. Karmøy kommune må sørge for at det lokale arbeidet med læreplaner ved Åkra ungdomsskole oppfyller kravene til opplæringsloven § 3-4, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-1 og 3-2.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Rektor sikrer at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget
 - b. Rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen, hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse, og hva som er grunnlaget for vurderingen.
 - c. Rektor sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget.
2. Karmøy kommune må sørge for at arbeidet med individuelle opplæringsplaner ved Åkra ungdomsskole er i samsvar med opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen har en implementert rutine for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringen i klassen.

Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

3. Karmøy kommune må sørge for at den individuelle underveisvurderingen ved Åkra ungdomsskole bidrar til at elevene får realisert sine muligheter til å nå målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5 og forskrift til opplæringsloven §§ 3-1, 3-2, 3-11, 3-12 og 3-13.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Lærerne veileder elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget
- b. Lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene
- c. Lærerne veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget
- d. Lærerne sørger for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid
- e. Skolen har en implementert rutine som sikrer at det i halvårsvurdering
 - gis informasjon om elevens kompetanse i fagene
 - gis veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin

Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

4. Karmøy kommune må sørge for at Åkra ungdomsskole sikrer at den enkelte elevs utbytte av opplæringen blir systematisk vurdert og fulgt opp, jf. opplæringsloven §§ 1-3, 5-1, 5-4 og 5-5 og forskrift til opplæringsloven § 3-11.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen har en implementert rutine for å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen
- b. Skolen har en implementert rutine for at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

5. Karmøy kommune må sørge for at Åkra ungdomsskole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen har en implementert rutine som sikrer at elevens norskkompetanse blir kartlagt før det fattes vedtak om særskilt språkopplæring
- b. Skolen kan dokumentere at elever som får særskilt språkopplæring, kartlegges jevnlig underveis i opplæringen
- c. Skolen har en implementert rutine som sikrer at det blir vurdert om eleven i tillegg har behov for morsmålsopplæring når eleven får særskilt norskopplæring

Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

6. Karmøy kommune må sørge for at Åkra ungdomsskole ved behov for og opphør av behov for særskilt språkopplæring oppfyller forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V og opplæringsloven § 2-8.

Karmøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen gir tilfredsstillende begrunnelse i vedtak om særskilt språkopplæring
- b. Skolen tar stilling til kompetansekravet for de som skal gjennomføre den særskilte språkopplæringen i enkeltvedtaket
- c. Skolen fatter vedtak om rett til morsmålsopplæring

10. Kommunens frist til å rette

Som nevnt i kapittel 7 ovenfor er kommunen gitt frist til å rette de ulovlige forholdene som er konstatert i denne rapporten.

Frist for tilbakemelding er **01.06.15**.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Sturle Holmen
Rådgiver

Lars Wetteland
Seniorrådgiver

Hilde Folkvord Juul
Tilsynsleder

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- EVS fra skoleledelsen, lærere i 9B, 9E og 10C
- Årshjul for tospråklige lærere i Karmøy kommune
- ITP (individuell tilpasset morsmål/tospråklig fag) § 2-8
- Kartlegging morsmål
- 2 stk. elevsaker 9B ITP
- Vedtak, mal
- Rapport- mal
- Kartleggingsmateriell, språkkompetanse i grunnleggende norsk
- Elevens profil
- Retningslinjer for saksbehandling i Karmøy kommune
- Prosedyre før tilmelding til PPT
- Henvisningsskjema
- Mal for pedagogisk rapport
- Forslag til kartleggingsmateriell som skolene kan bruke før tilmelding til PPT
- Rutine for å sikre at lærerne systematisk vurderer at alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen
- Rutine for halvårsvurdering
- Mal utviklingssamtaler
- Rutine for å sikre at tilbudet om spesialundervisning sees i sammenheng med den ordinære opplæringa
- Veileder til IOP og rapport om spesialundervisning for skolene i Karmøy
- IOP-mal
- Målark matematikk
- Mat og helse
- Medarbeidersamtale – mal
- Årsplaner i matematikk, 8., 9. og 10. trinn
- Faglærerrapport naturfag 2014
- Oversikt over fellestid høsten 2014
- Møteplan for fellestid
- Vedtak om særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige 2014-2015 9B
- Vedtak om spesialundervisning 9B
- Vedtak om spesialundervisning 9A
- Varsel om nedsetting av karakter /Halvårsvurdering i orden/atferd
- Påmelding til morsmålsundervisning/hjelp til fag – mal
- Vedtak om ikke grunnlag for fastsetting av karakter – mal
- Forhåndsvarsel om vedtak etter... mal
- Etterarbeid resultat nasjonal prøve
- Vedtak om særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige 9B
- EVS lærergruppen
- 2 stk. eksempel på en vurdering av skriftlig oppgave
- Avisprosjekt
- Litteraturprosjekt og vurdering
- Halvårsplan i norsk, haust
- Halvårsplan i norsk, vår
- Helårsplan kroppsøving 9A, 9E og 9F
- Fagplan i kroppsøving 2014-2015
- Foreldresamtale kroppsøving 8E v 47

- Foreldresamtaler kroppsøving 8E v 15
- Egentrening og logg 9. trinn kroppsøving
- Vurderingsskjema i kroppsøving
- Framføring av forfatter 9. trinn
- Elevrespons
- Elevrespons på innhold, mal
- Elevsamtale skjema
- Målplan uke 34-38, Arv og miljø, Naturfag
- Prosjekt «Verdens beste oppfinnelse»
- Foredrag
- 2 stk. vurderingsskjema
- Innlevering krysningsoppgave
- 2 elevbesvarelser med vurdering
- Naturfagprosjekt uke 12 og 13
- Prosjekt prevensjon og kjønnsykdommer
- Fagplan for naturfag 10. trinn
- Halvårsplan for naturfag 10. trinn
- Svar på elevundersøkelsen, 9B, 9E og 10C
- Sakkyndig vurdering, enkeltvedtak og IOP for elever i 9B

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 28.10.2014.

Det ble avholdt intervjuer med:

- Lærer i norsk, 9B
- Spespedlærer
- Elever med spesialundervisning
- Spespedansvarlig
- Lærer i særskilt norsk
- Elever med rett til særskilt norskopplæring
- Lærer i kroppsøving
- Rektor